

UCHWAŁA

Dnia 20 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

Ławnik SN Jacek Karol Leśniewski

Protokolant st. inspektor sądowy Mariusz Pogorzelski

po rozpoznaniu, na posiedzeniu jawnym, w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, w dniu 20 września 2022 r., przy udziale sędziego Sądu Rejonowego w Z. – M. D. W. oraz Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych Michała Lasoty, wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych z dnia 16 stycznia 2020 r. sygn. akt RDSP [...] o zawieszenie w czynnościach służbowych **sędziego Sądu Rejonowego w Z.- M. D. – W.** i obniżenie wysokości jej wynagrodzenia na czas trwania zawieszenia, na podstawie art. 129 § 1 i § 3 *a contrario* ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r., poz. 2072, ze zm.)

uchwalił

nie uwzględnić wniosku o zawieszenie w czynnościach służbowych sędziego Sądu Rejonowego w Z. – M. D.– W. i obniżenie wysokości jej wynagrodzenia.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 16 stycznia 2020 r., sygn. akt RDSP [...], Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych wystąpił do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego o zawieszenie w czynnościach służbowych obwinionej M. D.-W., sędziego Sądu Rejonowego w Z., i obniżenie wysokości jej wynagrodzenia na czas trwania tego zawieszenia. Jako podstawę prawną wniosku

wskazał art. 129 § 1 i 3 ustawy z 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 52, ze zm., dalej: „u.s.p.”).

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że postanowieniem z 18 grudnia 2019 r., sygn. akt RSDP [...], Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych wszczął postępowanie dyscyplinarne przeciwko M. D.-W. zarzucając jej popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 u.s.p. polegającego na tym, że w dniu 5 kwietnia 2019 r., jako sędzia referent postępowania karnego o sygn. II K [...] Sądu Rejonowego w Z. przeciwko I. D. , oskarżonej o ściganę z oskarżenia prywatnego czynu z art. 212 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., dopuściła się oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa - art. 45 Konstytucji, art. 249 § 1 k.p.k. w zw. z art. 258 § 4 k.p.k., oraz art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez to, że nie dopełniając obowiązków w zakresie wydania orzeczenia na podstawie prawdziwych ustaleń faktycznych, wbrew istniejącym w sprawie dowodom, dotyczącym rzekomego utrudniania przez oskarżoną prawidłowego przebiegu postępowania karnego poprzez ukrywanie się przed wymiarem sprawiedliwości, wydała postanowienie o zastosowaniu wobec niej tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy od daty zatrzymania, przez co doprowadziła do niesłusznego pozbawienia wolności oskarżonej w okresie od 28 kwietnia 2019 r. do 22 maja 2019 r., naruszając tym samym przepis art. 82 § 1 u.s.p., określający obowiązek postępowania zgodnie ze ślubowaniem sędziowskim, w tym w szczególności obowiązki stania na straży prawa, sumiennego wykonywania obowiązków sędziego i wymierzania sprawiedliwości zgodnie z przepisami prawa, czym działała na szkodę interesu publicznego w postaci prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości oraz na szkodę prywatnego interesu I. D.. W ocenie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych obwiniona wyczerpała tym samym znamiona przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. i art. 189 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Powołując się na przepis art. 110 § 1 pkt 1) b) u.s.p., Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych stwierdził, że właściwym do rozpoznania sprawy w I instancji jest Sąd Najwyższy - Izba Dyscyplinarna.

Sprawa ta została zarejestrowana w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego pod sygnaturą I DSS 1/20, a następnie pod sygnaturą I DO 4/21, i nie została

rozpoznana do czasu likwidacji tej Izby, co nastąpiło z dniem 15 lipca 2022 r. z mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 1259; dalej: „nowelizacja u.s.p.”). Po utworzeniu Izby Odpowiedzialności Zawodowej (dalej: „IOZ”) niniejsza sprawa została zarejestrowana w IOZ pod sygnaturą I ZZ 4/22 i przydzielona do referatu sędziego wyznaczonego tymczasowo do orzekania w tej Izbie w trybie art. 8 ust. 4 wspomnianej nowelizacji u.s.p.

Pismem z dnia 14 września 2022 r. obrońca obwinionej R. W., Prokurator Prokuratury Regionalnej w P., wniósł o nieuwzględnienie wniosku. Sprawę rozpoznano w dniu 20 września 2022 r. Obecny na posiedzeniu Zastępca Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej Sędziów Sądów Powszechnych wniósł o uwzględnienie wniosku i zawieszenie Sędzi M. D.-W. w czynnościach służbowych i obniżenie wysokości jej wynagrodzenia na czas trwania tego zawieszenia. Obwiniona wniosła o nieuwzględnienie wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek jest niezasadny.

W art. 129 § 1 u.s.p. ustawodawca nie sprecyzował przesłanek uwzględnienia wniosku o zawieszenie sędziego w czynnościach służbowych. Jednocześnie przesądził, że zastosowanie tego środka jest fakultatywne (*verba legis*: „sąd dyscyplinarny może zawiesić sędziego w czynnościach służbowych”). W orzecznictwie słusznie wskazuje się, że przy podejmowaniu decyzji o zawieszeniu sędziego w czynnościach służbowych należy wziąć pod uwagę kryteria obiektywne. Należy uwzględnić okoliczności dotyczące sędziego i jego czynu (zwłaszcza rodzaj przewinienia, wystarczające uprawdopodobnienie jego popełnienia, stopień zawinienia, dotychczasowy przebieg kariery zawodowej i stosunek do obowiązków służbowych), jak też konsekwencje przewinienia dla dobra służby i wymiaru sprawiedliwości jako całości, w tym zachowania powagi sądu i godności urzędu (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2002 r., SNO 30/02; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2005 r., SNO 12/05). Istotne jest przy tym, że w postępowaniu w sprawie zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych nie rozstrzyga się o zasadności zarzutu sformułowanego we wniosku o wszczęcie

postępowania dyscyplinarnego, lecz tylko o zasadności odsunięcia sędziego od wykonywania obowiązków służbowych w związku ze sformułowanym zarzutem (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2005 r., SNO 12/05). Niemniej jednak Sąd dyscyplinarny nie może zawiesić sędziego w czynnościach służbowych w tym trybie, jeżeli uzna, że czyn sędziego został niezasadnie zakwalifikowany we wniosku jako delikt dyscyplinarny, wyczerpujący ewentualnie znamiona czynu zabronionego na gruncie Kodeksu karnego.

Wniosek o zawieszenie Sędziego M. D.-W. oceniony przy uwzględnieniu wskazanych powyżej kryteriów, okazał się niezasadny z następujących dwóch powodów.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na skutki zamiany zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziego wprowadzonej nowelizacją u.s.p. z dnia 9 czerwca 2022 r. Wspomnianą nowelą ustawodawca przesądził, iż „nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego okoliczność, że orzeczenie sądowe wydane z udziałem danego sędziego obarczone jest błędem w zakresie wykładni i stosowania przepisów prawa krajowego lub prawa Unii Europejskiej lub w zakresie ustalenia stanu faktycznego lub oceny dowodów” (§ 3 pkt 1 dodany do art. 107 u.s.p. wspomnianą nowelą). W orzecznictwie słusznie przyjmuje się, że przepis ten ustanawia kontratyp dyscyplinarny, bowiem ujęte w nim okoliczności wyłączają bezprawność dyscyplinarną (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2020 r., sygn. akt I ZZ 2/22). Z mocy art. 128 u.s.p. w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie, do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów znajdują zastosowanie przepisy części ogólnej kodeksu karnego. Nie powinno budzić wątpliwości, że takiemu odpowiedniemu stosowaniu podlega także art. 4 § 1 k.k. i wyrażona w nim zasada stosowania prawa nowego, obowiązującego w czasie orzekania, o ile jest ono względniejsze dla sprawcy. Toteż zasadność wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych należy oceniać przez pryzmat obecnie obowiązującej definicji deliktu dyscyplinarnego oraz tego, że z zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej ustawodawca *expressis verbis* wyłączył wydanie orzeczenia sądowego obarczonego błędem w zakresie ustalenia stanu faktycznego lub oceny dowodów. Chociaż nie jest zadaniem Sądu Najwyższego w tej sprawie rozstrzygnięcie kwestii ponoszenia odpowiedzialności dyscyplinarnej obwinionej

Sędzi M. D.-W., to jednak sama rysująca się perspektywa zastosowania wobec niej art. 107 § 3 pkt 1 u.s.p. i przewidzianego w nim kontratypu dyscyplinarnego nakazuje powstrzymać się na tym etapie postępowania dyscyplinarnego od zastosowania wobec Sędzi instytucji zawieszenia w czynnościach służbowych. Trzeba bowiem przypomnieć, że potrzebę stosowania tego środka należy oceniać także przez pryzmat stopnia uprawdopodobnienia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, jego wagi i szkodliwości.

Autor wniosku wyraził pogląd, że wydanie przez obwinioną postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania w sprawie o sygn. II K [...] Sądu Rejonowego w Z. przeciwko I. D., wyczerpuje jednocześnie ustawowe znamiona umyślnego występku z art. 231 § 1 k.k. i art. 189 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Odnosząc się do tej kwestii wskazać należy, że w czasie trwającego niemal trzy lata postępowania dyscyplinarnego (tj. od grudnia 2019 r.), jak dotąd nie zgromadzono materiału dowodowego, który pozwalałby na przyjęcie dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przez obwinioną Sędzię M. D.-W.. Do Sądu Najwyższego nie wpłynął bowiem w tym czasie wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie jej do odpowiedzialności karnej. Sama natomiast konstrukcja zarzutów dyscyplinarnych, w swej istocie zmierzająca do zarzucenia obwinionej przestępstwa nadużycia uprawnień - wbrew oczekiwaniom wnioskodawcy - takowego przyjęcia nie uzasadnia. Wobec tego wniosek Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych należy ocenić jako niezasadny.

Niezależnie od przywołanej argumentacji należy przypomnieć, że postępowanie dyscyplinarne wobec obwinionej zostało wszczęte prawie trzy lata temu, w grudniu 2019 r. Jak już wskazano, za delikt dyscyplinarny uznano w tej sprawie wydanie postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, co miało miejsce w kwietniu 2019 r. Wniosek o zawieszenie Sędzi w czynnościach służbowych został złożony do nieistniejącej już Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego w styczniu 2020 r. i do czasu jej likwidacji w lipcu 2022 r., nie został rozpoznany. Tymczasem od czasu wszczęcia przeciwko obwinionej postępowania dyscyplinarnego, czyli od prawie trzech lat, obwiniona nieprzerwanie wykonuje obowiązki sędziowskie i orzeka w Sądzie Rejonowym w Z.. Jak wynika z akt

sprawy, zawieszenie obwinionej w czynnościach służbowych spowodowałoby istotne osłabienie efektywności i sprawności rozpoznawania spraw w tym Sądzie. Sędzia cieszy się bardzo dobrą opinią a sprawność jej orzekania jest wysoko oceniana. Upřednio nie było wobec niej prowadzone żadne postępowanie dyscyplinarne, nie udzielano jej wytyków administracyjnych ani orzeczniczych (por. pismo Prezesa Sądu Rejonowego w Z. z dnia 25 marca 2020 r., k 13-16 akt SN). Ponadto, według informacji Zastępcy Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej Sędziów Sądów Powszechnych przekazanej w czasie posiedzenia w tej sprawie, od czasu przedstawienia obwinionej zarzutów dyscyplinarnych nie pojawiły się dalsze zastrzeżenia co do jej postawy i działalności jako Sędziego. Wskazane okoliczności prowadzą do wniosku, że niezależnie od pierwszego z powodów niezasadności wniosku o zawieszenie obwinionej w czynnościach służbowych, istnieje także powód drugi. Mianowicie, w kontekście przywołanych okoliczności nie istnieją żadne przesłanki, aby uznać, że dobro wymiary sprawiedliwości, w szczególności powaga i godność urzędu sędziego, dozna uszczerbku, jeżeli Sędzia M. D.-W. będzie nadal sprawować swe obowiązki służbowe w czasie trwania postępowania dyscyplinarnego.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w uchwale.

[as]